

BILANCOVÁNÍ

Slovo prezidenta EK ČR

Mgr. Jan Mlynarčík
prezident Exekutorské komory ČR

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

blíží se čas dalšího sněmu soudních exekutorů, na němž budeme tentokrát volit nové vedení Exekutorské komory České republiky, nové prezidium. Nastal tedy správný čas na to, abych se ohlédl za funkčním obdobím stávajícího prezidia, jehož jsem měl tu čest být členem a které (byť v pozměněné podobě) tři roky usilovalo o lepší podmínky pro výkon exekutorské profese a o kvalitnější exekuční prostředí nejen z legislativního hlediska.

Prezidium, původně vedené JUDr. Vladimírem Plášilem, LL.M., coby prezidentem, zpočátku svého působení spatřovalo urgentní potřebu zapracovat na prezentaci Exekutorské komory ČR a exekutorského stavu jako takového navenek. Obraz naší profesní organizace, jemuž byly jistými senzacechtivými subjekty neustále připomínány některé již dávno vyhaslé problémy minulosti, nebyl v očích veřejnosti přijímán zrovna nejlépe. Ani naše profese se netěšila příliš dobrému jménu. Zaměřili jsme se proto nejprve na oblast public relations (PR). Za účelem zlepšení informovanosti veřejnosti a vylepšení mediálního obrazu Komory a exekutorů bylo přijato mnoho opatření. Od různých mediálních aktivit a rozhovorů jsme přistoupili i k výraznému posílení prezentace Exekutorské komory ČR na sociálních sítích. Díky tomu máme nyní profily na Facebooku a na Twitteru, které jsou aktivní a neustále obohacované o nový obsah. V rámci možností se také pověřené osoby starají o reakce na mnohé kontroverzní příspěvky ostatních uživatelů. Rozrostl se tak počet aktivních sledujících na profilech Komory a vesměs i počet pozitivních reakcí.

Komunikaci však bylo nezbytné rozvíjet i směrem k odborné veřejnosti, a především směrem ke státu. Komora proto v polovině roku 2019 spustila projekt „Otevřená data o exekucích“ (dostupný na <https://statistiky.ekcr.info/>) určený k publikaci veřejně dostupných statistických dat týkajících se exekucí. Na statistický web jsme v první fázi umístili statistické listy týkající se například počtu exekucí, počtu povinných, geografického rozložení exekucí apod. Statistické listy neustále prostřednictvím aparátu Komory aktualizujeme o čerstvá data. Vzhledem k rostoucí poptávce byl projekt posléze rozšířen i o zdrojová data určená k dalšímu zpracování a následně i o data rozpracovaná na geografickém podkladu – mapě umožňující meziregionální srovnávání.

Především díky online dostupným datům se podařilo vymýtit některé neustále se držící „mýty o drakonických exekucích“ či „šíleném zadlužení“ české společnosti. V mnoha ohledech nám právě volně přístupné statistiky velmi pomohly v boji proti některým zcela nesmyslným legislativním návrhům. Právě díky práci s tvrdými daty jsme již nemohli být v legislativním procesu neustále opomíjeni a stali jsme se pro zákonodárce partnerem, s nímž je třeba vést diskuzi a na jehož argumenty je nutné odpovídajícím způsobem reagovat. To dosvědčuje také enormní množství „zakázek na statistiky“, s nimiž se v současnosti vypořádáváme. Za všechny můžu jmenovat, že data poskytujeme například Ministerstvu spravedlnosti, Ministerstvu pro místní rozvoj, předsedům poslaneckých klubů, některým místním samosprávám či akademické obci (Akademie věd). Veškeré důležité statistiky jsou také neustále publikovány na sociálních sítích a s náležitým komentářem poskytovány médiím. Vědom si toho, že pero je mocnější než meč, jsem přesvědčen, že právě díky práci s daty máme v rukách mocný prostředek k racionální diskuzi nad jakoukoli úpravou exekučního prostředí. Věřím, že se během těch posledních tří let naše komunikace směrem navenek zlepšila razantní měrou.

Vzhledem k tomu, že už jsem načas téma informačních technologií, rád bych se ještě zmínil o několika dalších projektech, jejichž realizace započala nebo byla dokončena v průběhu funkčního období tohoto prezidia. V první řadě se jedná o zcela nový Portál dražeb Exekutorské komory ČR (dostupný na <https://portaldrazeb.cz>), který se podařilo spustit v říjnu 2020 a na jehož podobě se intenzivně pracovalo minimálně od začátku roku 2018. Portál dražeb nyní umožňuje kromě plnění informační povinnosti vyplývající z exekučního řádu i samotnou realizaci elektronických dražeb. Veškerá dražební činnost se tak dá soustředit do jednoho systému. Hlavní přednost nového dražebního portálu spatřuji v možnosti unifikace procesu elektronické dražby pod metodickým vedením Exekutorské komory. Do vývoje se zapojilo i mnoho z vás, za což vám patří upřímné poděkování, neboť právě díky vašim praktickým postřehům jsme mohli eliminovat mnohé z typických „porodních“ bolestí systému a lépe jej přizpůsobit reálným potřebám soudních exekutorů. Nový portál je také uživatelsky přívětivější než jeho starší verze a v současnosti se usilovně pracuje na jeho propagaci vůči veřejnosti za účelem přilákání dražitelů.

Stranou pozornosti obvykle zůstávají záležitosti, které snadno zapadnou pod nálepkou „údržba systémů“. Nicméně i těmto věcem bylo nutné věnovat náležitou pozornost. Výrazných upgradů se na základě výsledků výběrových řízení dočkaly veškeré servery používané Exekutorskou komorou ČR pro účely webových stránek, statistik, Portálu dražeb apod. Díky tomu jsme nyní podle výsledků vyjednávání se zákonodárci připraveni na případné zřízení Centrální úřední desky nebo Centrálního úložiště dat pro komunikaci a předávání spisů mezi

soudními exekutory, soudy a dohledovými orgány. V rámci vylepšování systémů by patrně stálo za to zmínit, že kromě tehdejší podpory právních informačních systémů Beck-online a Codexis se nám podařilo vyjednat i zvýhodněné podmínky využívání systému ASPI pro soudní exekutory.

Především zásluhou bývalého prezidenta JUDr. Vladimíra Plášila, LL.M., čest jeho památce, začala Exekutorská komora České republiky získávat pozitivní renomé i na mezinárodní úrovni. Komora čile komunikuje a spolupracuje s několika zahraničními stavovskými organizacemi soudních exekutorů; uzavírala se memoranda o spolupráci, probíhala mnohá setkání a semináře za účasti reprezentantů profesních komor. Nejvíce se tento pozitivní vývoj odráží ve spolupráci s Mezinárodní unií soudních exekutorů (UIHJ). V rámci čilé komunikace dochází k neustálé oboustranné výměně praktických zkušeností týkajících se právní úpravy výkonu exekutorské profese ve světě i relevantních statistických dat.

Spolupráce s UIHJ se již několikrát projevila jako oboustranně výhodná. Naposledy při projednávání a schvalování tzv. Lex Covid a Lex Covid II. Díky statistickým datům a informacím od UIHJ jsme byli schopni připravit daleko komplexnější argumentaci proti neustálému a mnohdy zcela nesmyslnému omezování průběhu exekucí v době probíhající pandemie onemocnění covid-19. Omezení exekucí prodejem movitých a nemovitých věcí se tak podařilo výrazně zkrátit oproti původně navrhovaným termínům. Nepochybně důležitou roli v tomto směru sehrál dokonce i sám prezident UIHJ Marc Schmitz, který se na základě naší žádosti obrátil na českého předsedu vlády Ing. Andreje Babiše, ministryni spravedlnosti Mgr. Marii Benešovou a na předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Mgr. Radka Vondráčka, které velmi působivým dopisem přesvědčoval o zbytečnosti a nesmyslnosti některých opatření v oblasti exekucí, které v rámci obou Lex Covid vláda navrhovala.

Tím se dostávám k problematice, která nás všechny zajímá pravděpodobně nejvíce – legislativě. Průběh de facto celého funkčního období tohoto prezidia se nesl ve jménu boje proti řadě nesmyslných návrhů na úpravu exekucí v České republice. Přesto se Komoře díky usilovné práci povedlo prosadit v legislativním procesu i zajímavé pozitivní změny.

Ústředním tématem práce prezidia na poli legislativy od počátku byla, a bohužel neustále je, novela občanského soudního řádu a exekučního řádu (sněmovní tisk č. 545). Prvotní podobu novely připravilo Ministerstvo spravedlnosti ještě pod vedením bývalého ministra JUDr. Roberta Pelikána, Ph.D., který navzdory odbornou veřejností obecně přijímané místní příslušnosti soudních exekutorů neustále prosazoval tzv. sněhuláka neboli koncentraci exekucí. Navrženou novelu doslova smetla v roce 2017

ze stolu Legislativní rada vlády jako nekoncepční a nedomyšlenou do důsledků, které může v praxi způsobit. Sněhulák evidentně nebyl jediným problémem, který předlohu sužoval. Znovu se novelu, která v podstatě nedoznala žádných změn, pokusil přes Legislativní radu vlády „protlačit“ v roce 2019 bývalý ministr spravedlnosti JUDr. Jan Kněžínek, Ph.D.; opět bez úspěchu. V obou případech podala Exekutorská komora ČR komplexní připomínkový materiál, který byl v mnoha ohledech převzat v argumentaci ostatních proti navržené podobě novely. Komora v mezidobě připravila a předložila zákonodárci mnoho návrhů na zefektivnění exekučního řízení (například místní příslušnost, racionální a jednoduché zastavování bezvýsledných exekucí, účinné doručování, předexekuční vymáhání, zjednodušení srážek ze mzdy apod.). Tyto návrhy jsme také osobně konzultovali na mnoha schůzkách se zástupci ministerstva a vlády.

Vláda však následně bez ohledu na výše uvedené předložila návrh zákona Poslanecké sněmovně v červenci 2019. Od té doby návrh neustále dlí na půdě Poslanecké sněmovny a jejích výborů. Po projednání na půdě Ústavního právního výboru a po podání enormního množství vzájemně nesouladných a často nesmyslných poslaneckých pozměňovacích návrhů se z novely, která již na začátku měla daleko k dokonalosti, stal problém pro všechny. Problém, který je potřeba nějakým způsobem odstranit ze zákonodárského procesu. Dokonce i předkládající Ministerstvo spravedlnosti je doslova zděšeno tím, co se z původního materiálu stalo. Nebudu se na tomto místě zaobírat všemi problematickými pasážemi novely a pozměňovacími návrhy, o tom už jsme vás ostatně několikrát informovali. Proto věřím, že nyní je spíše namísto mé osobní ujistění, že prezidium Exekutorské komory ČR ve spolupráci s Právní a legislativní komisí a sekretariátem Komory činí veškeré možné kroky k tomu, aby ke schválení návrhu ve stávající podobě vůbec nedošlo. Zaručuji vám, že usilujeme všemi dostupnými prostředky o to, aby tato novela občanského soudního řádu a exekučního řádu nespátřila světlo světa, aby byla z legislativního procesu stažena samotným předkladatelem.

Neustále také upozorňujeme na to, že daleko lepším a vhodnějším řešením úpravy exekučního prostředí by byl nový moderní a komplexní exekuční řád, který by reflektoval požadavky moderní doby. Neustálé nekoncepční záplatování již tak děravého exekučního řízení nedouje ku prospěchu nikomu.

Mnoho věcí se ovšem podařilo už uzavřít a dotáhnout do zdárného konce. Například nový zákon o náhradním výživném vyžaduje jako podmínku pro žádost o sociální dávku náhradního výživného, aby byla vedena exekuce (či výkon rozhodnutí) k vymožení pohledávky výživného vůči neplatícímu rodiči. Věřím, že tato změna se pozitivně promítne do způsobu vymáhání výživného v tuzemsku a že využívány k tomu budou v drtivé většině služby

soudních exekutorů, kteří v tomto ohledu mají mnoho co nabídnout.

Díky komplexním připomínkovým materiálům, které jsme připravili, se také podařilo zabránit přechodu vymáhání justičních pohledávek na Celní správu (návrhy se objevily pod sněmovními tisky č. 453 a č. 762). Za zcela bezprecedentní považují návrh skupiny poslanců na zrušení soudních exekutorů (sněmovní tisk č. 937), proti kterému se Komora velmi razantně postavila a k němuž posléze i vláda vyslovila zásadní nesouhlas. Do nového zákona o realitním zprostředkování se nám podařilo mezi kvalifikované poskytovatele úschov (advokáty, notáře a banky) zařadit i soudní exekutory. Za zmínku určitě stojí i rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR z března 2019, jímž se na základě kompetenční žaloby podané Exekutorskou komorou podařilo dosáhnout jednoznačného právního názoru, podle něhož soudní exekutor není povinným subjektem k poskytování informací dle zákona o svobodném přístupu k informacím.

Ohlédnou-li se za funkčním obdobím tohoto nyní již končícího prezidia, musím zcela nekriticky uznat, že máme za sebou mnoho dobře odvedené práce. Náročné práce, která často připomínala spíše sisyfovský úděl. V samém důsledku však věřím, že se podařilo učinit mnoho pozitivních změn a také mnohým z těch negativních zabránit. Nebylo to však pouze zásluhou členů prezidia. Nic z toho by se nepodařilo bez přispění členů Právní a legislativní komise, sekretariátu Komory i vás všech ostatních, kteří jste se tu menší tu větší měrou přičinili a pomohli exekutorskému stavu, když vás potřeboval, bez ohledu na to, zda se jednalo o pomoc s legislativou, mezinárodními vztahy, public relations nebo problematikou IT.

Rád bych na tomto místě ještě jednou výslovně poděkoval našemu nedávno zesnulému kolegovi JUDr. Vladimíru Plášilovi, LL.M., za veškerou jeho činnost a obětavost při práci ve prospěch všech soudních exekutorů. Díky ale také patří předešlému prezidiu vedenému Mgr. Pavlou Fučíkovou, na jehož práci jsme v mnohém navázali a jehož kontaktů jsme hojně využívali při naší práci.

Vážené kolegyně, vážení kolegové, pevně doufám, že současnou tíživou situaci ohledně probíhající epidemie koronaviru zvládáte dobře, a hlavně že již brzy bude za námi. Doufám také, že se budeme moci setkat na sněmu soudních exekutorů a že tento sněm bude díky vaší hojné účasti usnášeníschopný. Ostatně, budeme si volit nové vedení, nové prezidium.

S přáním pevného zdraví

Mgr. Jan Mlynářčík
prezident
Exekutorské komory ČR